

B S N R

LXXX - LXXXIV
1986 - 1991

1992

Die frühen mecklenburgischen Stierkopfabrakteaten, ca. 1201 bis um 1245 (p. 29—64, pl. 5—9, cu 3 hărți și 3 fig. în text); pe baza unor criterii stilistice, autorii disting 63 variante, clasificate în trei categorii: emisiuni din perioada 1201—1225; emisiuni din perioada 1225—1245 și în fine, emisiuni a căror origine mecklenburgheză nu este sigură.

Adalbert Büttner, *Das Schichtbuch des Hermen Bote und die Goslarer Groschen um 1500* (p. 65—72, pl. 10—11, cu 6 fig. în text), comentează referințele la monede emise de orașul Goslar dintr-un manuscris de la începutul sec. XVI; într-o notă introductivă, se arată că autorul decedind în anul 1987, studiul de față a fost definitiv și editat de Bernd Kluge (p. 65).

La rindul său, Bernd Kluge publică un studiu consacrat unui tezaur monetar alcătuit din 1274 piese înșirate de la mijlocul sec. XV până la 1556: *Der Münzfund von Gnoien, Kr. Teterow, verborgen nach 1556* (p. 73—89, pl. 12—16). Cu excepția unui gulden de aur,

emis pe la 1432 de episcopatul de Cölonia, tezaurul în speță cuprinde monede mărunte de argint, cu precădere groși și sechsi (45,29 respectiv 38,30% din total).

Ultimul studiu aparține lui Heinz Fengler și este intitulat *Eine geldgeschichtliche Betrachtung zu den Obligationen des ehemaligen Königreichs Westphalen* (p. 91—103, 4 fig. în text); obligații emise de regatul napoleonian al Vestfaliei (1807—1813) care au servit ca mijloace de plată de stat, pentru a înlocui moneda de aur și de argint transferată în Franța.

Volumul de față se încheie cu o rubrică de recenzii (p. 105—131), ce completează în mod adecvat conținutul atât de interesant al publicației, editate de numismații berlinezi. Ne exprimăm deci dorința de a urmări și în viitor apariția acestei tinere publicații dedicată cercetărilor de numismatică.

Octavian Ilescu

Coin Hoards, 7, 1985, 456 p., peste 58 fig. în text (unele cu numere duble; ex.: 55 și 55 a).

Sub auspiciile Comisiei Internaționale de Numismatică, Societatea Regală de Numismatică din Londra editează începând din 1975 această publicație cu caracter periodic, menită să introducă rapid în circuitul științific informații privitoare la descoperiri monetare de pe întreaga planetă. Aceste descoperiri includ atât tezaure, cit și monede răzlete provenind din situri arheologice, iar evantaiul lor cronologic este foarte extins, din antichitate și până în pragul secolului nostru. Primul tom al acestei publicații de strictă specialitate a apărut, așa cum am arătat mai sus, în 1975: au urmat tomurile 2, 1976; 3, 1977; 4, 1978; 5, 1979; 6, 1981 și acum 7, 1985, căruia îi dedicăm aceste rânduri. Având o largă colaborare internațională, Coin Hoards beneficiază de strădaniile depuse, în calitate de coordonator, editor și animator, de Martin Jessop Price, conservator la Departamentul de monede și medalii al Muzeului Britanic din Londra. Meritele sale, în activitatea pe care o desfășoară ca editor al acestei publicații, nu vor putea fi niciodată subliniate îndeajuns; amintim că Dr. Martin Jessop Price este membru de onoare al Societății Numismatice Române.

Coin Hoards 7 cuprinde următoarele rubrici: tezaure grecești (editor: M. Jessop Price); tezaure celtice (și geto-dacice, n. n.) (editor: D. Nash); tezaure romane (editor: A. M. Burnett); tezaure bizantine (editor: S. Bendall); tezaure de monede orientale (editori: N. M. Lowick — decedat în 1986 — pentru Orientul Apropiat și J. E. Cribb pentru Orientul Îndepărtat); tezaure din Marca Britanică (editor: M. M. Archibald);

și de pe continent (editor: E. M. Besly). Uneori, notița sumară ce semnalează un tezaur este însoțită de o descriere mai amplă a conținutului, cu comentariile adecvate.

Din materialul atât de bogat inclus în acest tom, vom spicui câteva descoperiri, pe marginea cărora dorim să facem succinte adnotări. Astfel, dintre descoperirile de monede grecești, am reținut notița privitoare la tezaurul de la Demanhur — Egipt (nr. 49; IGCH, 1664), din care încă un lot de 70 exemplare din cele peste 8000 monede de argint, cit cuprindea inițial, au intrat în colecția Muzeului Regal Ontario din Toronto; toate poartă numele lui Alexandru cel Mare. Tezaurul de la Demanhur este datat din anul 318 î.e.n.

Nr. 63 Preslav (Bulgaria) cuprinde un număr de monede de bronz, din care Muzeul din Șumen a recuperat 10 ex.: 6 Filip II, 1 Alexandru cel Mare, 1 Callatis, 1 Dionysopolis și 1 Mesembria; tezaurul e datat de editor din sec. III î.e.n. El jalonează răspindirea spre sud a monedei de bronz callatiene din această epocă.

Din categoria tezaurelor geto-dacice, vom semala aici descoperirea nr. 163 Pârcheș (com. Somova, jud. Tulcea), cuprinzând circa 70 monede, din care s-a putut identifica numai o piesă de tipul denumit de curind *Măcin* (cf. E. Oberländer Târnoveanu, Peuce, 8, 1980, p. 144 și 148 nr. 4). Autorul notiței datează acest tezaur din sec. III î.e.n., deși primul lui editor li atribuisse o cronologie mai recentă: sfârșitul sec. II — începutul sec. I î.e.n. (*ibidem*, p. 147), datare ce ni se pare mult mai plauzibilă.

Pentru tezaurul de monede bizantine de la Gropeni (jud. Brăila), notița nr. 343 urmează a fi completată la bibliografie cu nota noastră din BSNR, 67-69, 1973-1975, p. 113-117, ilus.

Din evul mediu, ne-au reținut atenția următoarele descoperiri:

Nr. 598 Tirnovo (Bulgaria): 10 monede de argint emise de Vlaicu Vodă, găsite în cursul săpăturilor arheologice.

Nr. 684 Curtea de Argeș, 51 AR sec. XIV: de adăugat la bibliografie: E. Isăcescu, BSNR, 67-69, 1973-1975, p. 123-130, ilus.

Nr. 685 Dichiseni (jud. Călărași), 173 AR Ivan Alexandru și Mihail, ducați, iar nr. 686 Lazu (com. Terpezița, jud. Dolj), 16 AR, din care Ivan Alexandru 7, greși a doua denumire este corectă pentru a desemna principalul nominal de argint emis de țării

bulgari în evul mediu; aceeași observație pentru pretinsul ducat emis de Ivan Srațimir din tezaurul nr. 687 Maraloju (com. Grădiștea, jud. Brăila).

Am întâlnit erori de transcriere a numelor românești (nr. 175 Sarbatoavea în loc de Sărbătoarea; nr. 174 Urseiv în loc de Urseiu; nr. 343 Gropeni, la bibliografie, Chiviac, C., în loc de Chiriatic, C.), dar și inadvertențe (B. Mitrea, Budapest! R. Toma, Craiova, în loc de T. Rădulescu, Craiova, în lista colaboratorilor de la p. 147).

Sperăm că, depășind greutatea de imprimare întâmpinate în ultima vreme și reflectate în întârzierea cu care a apărut tomul recenzat, Coin Hoards ne va oferi în continuare prețioasele informații culese de editorii și colaboratorii săi despre noi descoperiri monetare.

Octavian Iliescu

Medaglia. Rivista annuale. Anno XII, N. 19, 1984. Edizioni Stabilimento Stefano Johnson S. p. A., Milano, 168 p. cu 157 ilus. în text.

Editat, ca și volumele precedente, de casa S. Johnson din Milano, în aceleași condiții grafice moderne, de o excepțională calitate numărul 19 pe anul 1984 al acestei excelente publicații oferă atât specialiștilor, cit și colecționarilor amatori de medalii un bogat și variat cuprins. L-am parcurs cu un deosebit interes, însășind cu acest prilej adnotările sumare, prezentate în cele ce urmează.

Volumul recent apărut se deschide cu un studiu publicat de Giorgio Giacosa și Marco Olivari, sub titlul *I rapporti tra Venezia e la Svizzera attraverso le medaglie* (p. 6-41, cu 42 ilus. în text). Întemeindu-se pe o solidă documentare istorică, autorii prezintă medaliiile de aur și de argint emise în 1603 și 1706 în amintirea alianței încheiate în acei ani de Veneția cu unele cantoane elvețiene.

Benedetta Ballico, în studiul *Rapporti tra Massimiliano Soldani e Antonio Selvi* (p. 45-64, cu 15 ilus. în text), analizează medaliiile create de cei doi artiști de la monetăria din Florența, între anii 1710-1740.

Enrico Noè publică un amplu studiu intitulat *Profilo della medaglia bolognese nel Settecento* (p. 65-110, cu 43 ilus. în text), iar Piero Voltolina, în articolul *Cronogramma, nota di medagliistica barocca* (p. 111-112, cu 2 ilus.), explică procedeul, de altfel binecunoscut, de a data emiteră unei medalii, în sec. XVII-XVIII, prin scoaterea în vedetă a unor litere-numerale din legenda latină, de obicei de pe revers.

Volumul recenzat cuprinde în continuare cronica medaliiilor emise în 1983 de cercurile filatelice-numismatice italiene (p. 113-120) și de Casa Johnson din Milano (p. 121-125), natural, cu ilustrarea adecvată. Urmează rubrica *Manifestazioni 1983*, din care reținem mai ales darea de seamă despre cel de-al XIX-lea Congres Internațional al Federației Internaționale a Medaliei (FIDEM), care a avut loc la Florența în zilele de 10-14 oct. 1983, precum și despre Expoziția internațională de medalie contemporană, organizată cu același prilej la celebrul Museo Mediceo din Florența; această dare de seamă e semnată de Mariangela Johnson (p. 126-138). Remarcăm splendida medalie a acestui Congres, creație a artistului Jorio Vivarelli (p. 127, fig. 132, reproducere color). Tot la Florența s-a organizat cu același prilej și o expoziție a medaliei celebrului artist al Renașterii Pisanello, expoziție prezentată de Franco Panvini Rosati (p. 138-139). Mai sînt prezentate și alte expoziții de medalii, deschise în 1983 la Roma, New York, Brno, Gottwaldov, Kremnica și Sopron (p. 139-145).

Volumul se încheie cu recenzii, semnalări, errata, fișe bibliografice și două rînduri de indici, unul de artiști autori de medalii, altul de personaje-subiecte de medalii, indici a căror utilitate este evidentă. Pentru această frumoasă realizare, Casa editoare S. Johnson din Milano are dreptul la cele mai bune aprecieri din partea iubitorilor artei medalistice.

Octavian Iliescu